

1

De heks

Aan het eind van de zomervakantie, als ze haar bij AliExpress bestelde blauwwitte schoudertas alvast heeft gevuld met een nieuwe Loesje-agenda, een Escher-notitieboek en een koperbruine vulpen, slaapt Ans Geleijns altijd onrustig. Nachtenlang droomt de bijna 63-jarige docent Nederlands dat ze geen roestige oude rot meer is, maar weer een spartelende beginneling. Haar leerlingen, de slungelige pubers van De Nassau in Breda, zijn veranderd in beestachtige wezens die met een griezelige grijns hun tanden ontbloten. Ze bespringen de tafels en krijsen: 'Jij! Jij kunt er niks van!'

Nadat ze wakker is geschrokken en de rode kater Stiggy hoort spinnen aan het voeteneind, verdwijnt de angst langzaam uit haar lijf. Helemaal links ligt haar doezelende echtgenoot René. Deze huisman uit duizenden verwent zijn vrouw graag met een zelfgemaakte tonijnsalade, of een dik belegde clubsandwich met kipfilet, kaas, een eitje, uitgebakken spekjes en een klodder mayonaise. Hij doet alle boodschappen, swiffert de keukenvloer alsof zijn leven ervan afhangt en stort zich vol overgave op de was. Hoewel: bovenkleding gooit Ans liever zelf in de machine. Maar over het ondergoed en de sokken ontfermt haar man zich – daar valt weinig aan te verpesten.

Tussen hen in snurkt de uit de kluiten gewassen Friese stabij Wiebe, een enthousiaste allemansvriend die zelfs de dierenarts begroet met een lik in het gezicht. Kamergenoot nummer vier is Dabbe: half Friese stabij, half border collie en altijd op zoek naar een culinair restje om zijn snuit in te steken. Hij doet zijn tukjes discreet in de dubbeldikke mand, aan de rand van het bed.

Daar houdt de jongste aanwinst van het gezin, de 10 weken oude Keessie, hem spinnend gezelschap. Deze razendsnel groeiende kitten (een mix van een straatkat en een langharige Maine Coon) kan zich nu nog oprollen tot een piepklein bruin bolletje, en nestelt zich bij voorkeur tussen de achterpoten van haar slaapmaatje.

Ans pakt haar telefoon. Het is bijna half 7. Grinnikend leest ze een oud appje van haar collega Bianca. Afgelopen week wandelde zij toevallig langs De Nassau en deelde direct het slechte nieuws. 'Shit, het gebouw staat er nog.' Er zit dus niks anders op. Ook al heeft ze helemaal geen zin, Ans moet eruit.

Ze trekt een witte blouse aan, een blauwe spijkerrok en lichtbruine sandalen. Daarna eet ze een in muizenhapjes gesneden boterham met aardbeienjam. Eentje maar, want 's ochtends heeft ze geen honger. Wel dorst. René, elke werkdag solidair en vroeg uit de veren, zet twee koppen koffie voor zijn vrouw.

In haar Toyota Aygo, een felrood private lease-wagentje (kenteken PL-136-N) dat door Ans liefdevol 'Pleun' wordt genoemd, gaat ze ervandoor. Twintig minuten duurt de rit ongeveer. Van de Kastelenbuurt in Oosterhout, waar ze sinds kort woont, naar de middelbare school waar ze aan haar tiende jaar begint.

Vandaag is de reistijd iets langer. De oprit naar de A27 is wegens werkzaamheden afgesloten. Daarom gaat Ans binnendoor, via het welvarende forensendorp Teteringen. Soms remt ze wat harder dan strikt noodzakelijk, of geeft een verrassend venijnige draai aan het

stuur. Dat is uiteraard andermans schuld. ‘Hé joh, slomerd!’ roept ze tegen de bestuurder van de zwarte Tesla voor haar. ‘Waarom trek je niet op?’

Ans houdt de vaart er graag in. In een grijs verleden reed ze in een BMW, maar verkocht die auto binnen een jaar. De onderhoudskosten werden haar te gortig. ‘En ik reed veels te hard. De bekeuringen waren sneller thuis dan ik.’

Ans heeft een hekel aan omleidingen. ‘Ik ben een automatische piloot-mens.’ De Brabantse hecht aan haar gewoontes. Ze zet Radio Veronica aan, neemt een Wilhelmina-pepermuntje uit het doosje achter de versnellingspook en zoekt zodra de bestemming in zicht is naar een brede plek voor Pleun. ‘Strak inparkeren, daar blink ik niet in uit.’

Hier, aan de Bredase Paul Krugerlaan, staat een aantal geschakelde gebouwen: twee platte blokkendozen en één hoge. Samen vormen ze de ‘PK’, de mavo-afdeling van De Nassau. Voor de ingang wapperen gloednieuwe banieren met het schoollogo: een vrolijk gekleurd schild met in het midden een witte hoofdletter ‘N’.

‘Nou, nou. Wat een poespas.’

Ans loopt langs een groepje rokers. Hun vertrouwde afdakje aan de rand van het schoolplein, is sinds kort verboden terrein. Daarom zijn ze een paar meter opgeschoven, naar de stoep bij het fietsenhok. Hier staan de paffende leraren en leerlingen in het volle zicht van voorbijgangers en omwonenden. Af en toe wordt hun rommel opgeruimd, maar net zo vaak ligt de weg bezaaid met peuken, mandarijnenschillen en lege blikjes Red Bull. ‘Fraai is anders.’

In de docentenkamer is het onrustig. Dat krijg je als het koffiezetapparaat hapert, uitgerekend op de eerste schooldag. Ans maalt er niet om. Zij vult haar Dopper met ‘gekoeld, gefilterd én gezuiverd’

water uit zo'n typische kantoren-tank en draagt de metalen fles als een talisman met zich mee.

Wat lijkt die zomervakantie alweer lang geleden! Ans en René genoten van een weekje bed and breakfast-in-eigen-land. Ze verkenden de omgeving van het Zeeuwse Wolphaartsdijk, reden naar het Utrechtse Soest en slenterden door Dierenpark Amersfoort.

Nu denkt Ans net als haar collega's aan andere dingen. De een piekert over de indeling van de klassenplattegrond, de ander scheurde daarnet nog 'als een idioot' naar de Action om frutsels in te slaan voor de knutselochtend van de kersverse brugklassers.

De meeste docenten nemen de trap, maar Ans zweert bij de lift. Stroefjes hobbelt ze er door een lange gang naartoe. Ze heeft geen haast. De lessen beginnen vandaag wat later, pas over drie kwartier. Dan lopen krioelende leerlingen elkaar hier weer omver.

Ans stapt uit op de tweede verdieping. Ze wijst de toiletten aan. 'Die schijnen redelijk schoon te zijn.' Zelf maakt ze er zelden gebruik van. Haar gedisciplineerde onderwijzersblaas houdt de boel de hele schooldag keurig op.

Alles went, ook lokaal 212. Deze 'verschrikkelijk kleine, claustrofobische' ruimte is al jarenlang Ans' domein. Tussen de 31 stoelen en tafels, dicht tegen elkaar gezet op de linoleumvloer, 'kan je je kont niet keren'. Geen nood: ze zit bij voorkeur achter haar bureau. Eronder is een voetenbankje geschoven, erop een Windows-pc. Vanuit haar computerhoek waakt Ans over de blauwe elektrische rolgordijnen die na een druk op de knop tergend langzaam, zoemend omhoog of omlaag gaan.

'212' is sober ingericht. Voorin hangt een digibord, een groot plat scherm van Prowise. Achterin staan twee boekenkasten en daarnaast twee zwarte opbergkasten. Die zitten dicht en blijven dicht. Want achter de deuren is het een puinzooi. De planken zijn volgepropt met toetsen, werkbladen en examens van tig jaar geleden.

Het wordt tijd dat René weer eens mee naar school komt, met een supermarktkarretje en een paar grote Zeeman-tassen. ‘Dan kunnen we die meuk daarin stoppen en in de papierklike gooien.’

De grootste troep ligt buiten zicht. Een bescheiden rommeltje resteert: kartonnen dozen, tijdschriften, woordenboeken, multomapen, stapels proefwerkpapier. De tafels naast haar bureau en onder het bord liggen ermee bezaaid. Ans weet niet beter: het is woekeren met de ruimte.

Met een leesbril binnen handbereik probeert ze haar computer aan de praat te krijgen. Een oefening in geduld. Want verder dan de melding ‘opnieuw opstarten’ komt het apparaat de eerste minuten niet. ‘En nu? Moet ik iets doen?’

Plots ontvangt ze cryptische boodschappen over het ‘diagnostische gegevensniveau’. De muis reageert niet meer, driftig drukken op de entertoets helpt evenmin.

Ans zucht. Ze neemt haar toevlucht tot een tactiek die in dergelijke gevallen wel vaker de beste blijkt. Gewoon even overal van afblijven. Zie je wel: na een aantal ondefinieerbare ping-achtige geluidjes komt de machine alsnog op gang.

Er liggen meer computerkwellingen op de loer. Ans gaat vandaag voor het eerst aan de slag met een ander administratie-programma. Cijfers, huiswerk, adressen, verslagen en wetenswaardigheden over leerlingen (wie heeft autisme, dyslexie of problemen thuis) – alles wordt daarin opgeslagen.

Tot voor kort gebruikten de docenten het door storingen geplaagde Magister. Nu is er iets nieuws. Som2day, heet het. Een onnozele naam die ook na herhaaldelijk uitspreken (‘Som-today, of Som-two-day’) niet lekker in de mond ligt. Geeft niks: ‘Als het handeltje maar werkt.’

De introductiecursus viel onlangs in het water, omdat de wif er ondanks herhaaldelijk in- en uitschakelen de brui aan gaf. Zonde van de tijd, maar geen ramp. ‘Zoiets vogel ik toch liever zelf uit.’

Op het moment suprême blijkt dat lastiger dan gedacht. Eerst komt Ans het systeem niet in, daarna loopt alles vast. ‘Ik wil eruit. ERUI-HUIT!’

Een fractie van een seconde lijkt het lek boven water. ‘Kijk!’ Ze heeft iets tevoorschijn getoverd: het rooster. ‘Ja, maar dat zoek ik niet.’ De studiewijzer dan? ‘Nee.’ Een paar minuten klikt, tikt en foertert ze er vruchteloos op los. Tot Ans stuit op de smoelenboeken van haar nieuwe leerlingen.

Voorheen gaf ze fulltime les, nu alleen nog op dinsdag, woensdag en donderdag. Aan M2A, M2B, M3C en M3D. Voor Ans geen gymnasium-bollebozen, ‘alsjeblijft niet zeg’. Doe haar maar dat mavogespuis, het liefst een bonte verzameling stuiterende flapuiten en springerige ADHD’ers. ‘Daar weet ik wel raad mee.’

Er zitten wellicht wat minder ‘studjes’ tussen, maar des te meer gezelligheidsdieren met het hart op de tong. ‘Als ik naar de kapper ben geweest, krijg ik meteen te horen: Juffie, wat heb je nou gedaan met je haar?’ Daar houdt Ans van.

Ze bekijkt de koppies van dit schooljaar. De meeste kent ze al.

‘Moet je deze zien. Zo’n leuke knul.’

‘En zij is echt een lieverd. Het zonnestraaltje van de klas.’

Niet elk gezicht wordt de liefde verklaard.

‘Da’s een rare snuiter.’

‘En hij dacht dat-ie met mij de kachel aan kon maken. Nou, vergeet het maar.’

De streken van de grootste etterbakjes zijn niet vergeten, maar wel vergeven. ‘Bij mij begint iedereen blanco aan het nieuwe schooljaar – altijd.’

Ans speurt naar haar handleiding. ‘Hebbes.’ Die staat niet op papier, maar in de computer. Net als de rest van haar lesmateriaal. Boeken en schriften zijn bij ‘Nederlands’ afgeschaft, voltooid verleden tijd. Iedereen werkt digitaal.

Elke leerling heeft een eigen Acer tablet-met-toetsenbord. Nog voor het schooljaar is begonnen, snelt de eerste er al mee naar de helpdesk. Terwijl Ans de benen strekt, loopt ze de jongen voor een dichte deur tegen het lijf. ‘Wat is dát nou?’, vraagt ze bekommerd.

Er volgt een korte, complexe uitleg, over verkeerde wachtwoorden, foutmeldingen en het gevolg: ‘Ik ben geblokkeerd.’ Ans, naar eigen zeggen best ICT-vaardig, zou graag te hulp schieten, ‘maar dit gaat mijn pet te boven.’

Ze denkt aan haar gehannes met het nieuwe computersysteem waarmee ook alle kinderen aan de slag gaan, en roept: ‘Ik ben bang dat het de komende tijd een beetje stuntelen wordt.’

Het is van later zorg. Vandaag staan Ans’ lessen grotendeels in het teken van haar voorstelrondje, een vertrouwd ritueel waar geen tablet aan te pas komt. Het gaat elke keer net even anders, maar begint steeds ongeveer zo: ‘Ik ben mevrouw Geleijns en zoals je kunt zien, ben ik heel erg oud. In de herfstvakantie word ik 63.’

Het pfff-achtige geluid van de lucht die verscheidene leerlingen uitblazen, klinkt bevestigend. 63 – poe. Dan ben je inderdaad bijna bejaard.

Ach. Het is maar hoe – en wanneer – je haar bekijkt. Ans heeft een stevig, vierkant hoofd, met halflang, rood haar dat sinds kort niet meer wordt geverfd. De grijze uitgroei die zij al heeft gesignaleerd (‘Help!’) is voor anderen amper zichtbaar. Haar ronde, naar voren stekende kin valt wel op, net als haar dunne bovenlip en platte neus. Als Ans moe of humeurig is, springen vooral de groeven van haar misprijzend hangende mondhoeken in het oog.

Op slechte dagen lijkt haar wit weggetrokken gezicht op verkreukeld pakpapier. Maar zodra ze beter in haar vel zit, veranderen de rimpels in vrolijke lijntjes. Dan glinsteren haar blauwe ogen en staat er een frisse blos op haar wangen.

Ans: ‘Aan mijn snufferd kun je zien hoe ik me voel.’

Liegen gaat haar daarom slecht af. Er is één uitzondering op die regel: ‘Als ik een moeder met een hele lelijke baby tegenkom, zeg ik “Wat een leukerd!” en houd mijn gezicht netjes in de plooi.’

In haar eigen lokaal is de docente in haar element. Bijna bejaard, of niet, hier stráált ze. Ans is de robuuste koningin van ‘212’. Zonder troon, maar met een ergonomische bureaustoel. Een knappe jongen die haar daar uitwipt.

Zij een vorstin? Vol zelfspot trekt Ans liever een minder vleiende vergelijking. Zojuist noemde ze zichzelf nog stokoud. Nu plukt ze aan haar rode piekhaar en grapt: ‘Ik ben net een heks.’

Ans (die in het Amerikaanse stadje Salem ooit een T-shirt kocht met de opdruk: *Yes I am a witch, deal with it*) wijst naar de bezem, voorin in de klas. ‘Die staat hier niet voor niets. Als iemand hem komt lenen, zeg ik altijd: Terugbrengen! Ik moet er nog mee naar huis.’

Ans grossiert in dit soort grapjes. Ze is een fervent gamer (‘woordspelletjes’) en blinkt uit in sport (‘dammen en schaken’). Een laatkomer die de piepende en knarsende lokaaldeur openzwaait, wordt droogjes begroet: ‘Zo klink ik ook als ik ’s ochtends mijn bed uitrol.’

Het thuisfront passeert eveneens de revue. Luisteren doet alleen haar ijverige echtgenoot René. ‘Hij smeert zelfs mijn boterhammetjes!’ De rest maakt er een bende van.

Kater Stiggy sloop de planten en geeft slechts sjoege als hij eten krijgt. ‘Het liefst gaat hij ervandoor met de cranberrypaté.’

Kitten Keessie is een ongeleid projectiel dat zich vanmorgen nog verstopte in Ans' nieuwe tas. 'Ik had haar bijna mee naar school genomen.'

En met hond Wiebe valt helemaal geen land te bezeilen. Zeg je 'zit', dan springt hij in je nek. Ans' diagnose: ADHD. 'Alleen is daar bij hem helaas geen pilletje voor.'

Zodra Ans op haar praatstoel zit – en dat zit ze een flink deel van de dag – verschijnt in haar rechtermondhoek een wit propje speeksel.

'Je kon me opvegen!', roept ze vaak, nadat ze ergens hard om heeft gelachen.

En als ze een zin begint met 'Dan denk ik...' weet je: nu ergert Ans zich aan iets. Een lange vergadering, bijvoorbeeld. 'Dan denk ik, jongens, kappen nou!' Of quinoa-salade. 'Dan denk ik, dat smaakt toch nergens naar.'

Nadat ze haar punt heeft gemaakt, of hart gelucht, klinkt er meestal kort en krachtig: 'Dus.' Dat is Ans' stopwoord. De 'u' rekt ze altijd lang uit. 'Dúúúú.'

Zolang Ans vertelt over haar slecht luisterende huisdieren 'met bananen in hun oren', zijn de leerlingen geboeid. Maar er zijn ook momenten waarop de jongens en meiden haar afwezig aankijken – of vol afgrijzen. Bijvoorbeeld als ze stilstaat bij haar grootste hobby: lezen.

Lezen?! Jazeker. Ans is een allesvreter die op haar e-reader sidderende thrillers en streekromans verslindt. 's Avonds ligt ze soms te woeien in bed. Dan zet ze de 'Kobo' weer aan (op de nachtstand, zodat René niet wakker wordt) en leest nog een paar hoofdstukken. Haar lievelingsschrijfster is Gerda van Wageningen, onder meer bekend van *Het warme vuur van geluk*, *Alleen de liefde telt* en *Waarheen de weg mij voert*. Meer dan honderdtwintig boeken schudde deze Oud-Beijerlandse uit haar mouw en Ans heeft er nog maar een paar te gaan.

‘Wie houdt er ook van lezen?’ In M2A gaat geen enkele vinger de lucht in. In M2B één. In M3C ook één. En hoera, in M3D zegt een jongen schoorvoetend: ‘Een tijdschrift, daar blader ik weleens doorheen.’

Ans heeft slecht nieuws. Dit jaar ontkomen de leerlingen er niet aan. Of ze willen of niet, lézen zullen ze. ‘Eén boek maar’, sust de docente. Voor de meesten is dat geen meevaller, maar een domper. Elke letter is er een te veel. Lezen is stom, lezen is saai. Lezen is iets voor ouwelui.

Ans en haar pubers schelen bijna een halve eeuw. Meestal beent ze hen aardig bij. Op Facebook vind je de jeugd van tegenwoordig niet meer, maar via Instagram (waarop ze vooral kattenfoto’s plaatst) volgen de docente en leerlingen elkaar. En al laat ze Snapchat of TikTok voor wat het is, Ans kan er wél over meepraten.

Toch ligt spraakverwarring op de loer. Diego uit M3D wordt vrolijk begroet als ‘onze eigen Maradonna’.

‘Marawie?’ Nooit van gehoord.

BEAU, waar Ans gisteravond naar heeft gekeken, doet bij slechts een enkeling een belletje rinkelen. ‘Bo-bo-bo-bo-boe, rapt een jongen zachtjes, terwijl hij zijn hoofd ritmisch heen en weer beweegt.

Zijn buurman kijk hem niet begrijpend aan: ‘Over wie heb je het, man?’

Een televisie wordt gebruikt om mee te gamen, of YouTube-filmpjes af te spelen. Programma’s op de NPO, RTL of SBS volgen de scholieren sporadisch. *The Voice*, dat kennen ze wel. *Wie is de Mol* ook. Maar ze kijken vooral naar Nickelodeon, Netflix, of Videoland.

Het zijn kinderen van 13, 14 en soms al 15 jaar. Ze komen uit het grote Breda en kleinere plaatsen daar in de buurt: Ulvenhout, Dorst of Bavel. Vanmorgen zijn ze naar De Nassau gefietst, met voorop een krat waarin hun schoolspullen liggen. De jongens zweren bij een

rugzak, de meeste meiden bij een 'shopper'. Of zoals Ans dat noemt: 'een boodschappentassie'.

Ze is blij dat de leerlingen heelhuids voor haar neus zitten. 'Gisteren rolde er bijna een appende fietser over mijn motorkap'.

Ans zegt het zo laconiek dat het een grapje lijkt, waar de scholieren wel om kunnen lachen. In het lokaal blinkt het metaal van een groot aantal slotjesbeugels. Boven het gegiechel uit klinken heldere, of overslaande stemmen van jongens die de baard nog (net) niet in de keel hebben. Sommigen zitten middenin een groeisput, anderen zijn drie turven hoog en reiken amper tot de schouders van hun klasgenoten.

Bijna iedereen draagt een spijkerbroek; een lange met gaten rondom de knieën, of een korte met opgerolde pijpjes. Felgekleurde kleding is 'uit'; gympen, T-shirts en hoodies (truien met capuchon) zijn wit of zwart.

Het is de beurt aan de leerlingen om iets te vertellen, allereerst over hun zomervakantie. De tweede- en derdeklassers van De Nassau verspreidden zich over heel Europa. Van Kroatië tot Noorwegen, van Friesland tot Spanje. Ans: 'Allemaal plekken waar ik ook een keer naartoe zou willen. Maar als ik naar het buitenland ga, beland ik altijd op Kreta.'

Tijdens het 'huisdierenblokje' blijken honden favoriet. Mees heeft een Canadese herder, Timo een Engelse bulldog, Charlie een kruising tussen een chihuahua en een maltezer, Serena een labradoodle en Renée een teckel. Noortje had vissen, maar die zijn in de vakantie doodgegaan. De twee Russische dwerghamsters van Minou hebben ook het loodje gelegd.

Marie, het enige meisje dat alleen zit, is gek op minder aaibare beesten. Een paar jaar geleden, toen ze in Frankrijk woonde, had ze haar eigen aanloopkip en een huisspin: Theo.

‘Huh’, roept een jongen.

‘Getsie!’, gilt een meisje.

Ans snoert hen de mond en zegt: ‘Joh, wat leuk!’ Al moet ze toegeven dat haar hart van spinnen ook niet sneller gaat kloppen. ‘Vroeger sloeg ik ze dood met mijn Postcodeboek.’

De jongeren zijn drukbezet. Ze handballen, drummen, volleyballen, voetballen, judoën of dansen, vaak meerdere keren per week. Een PSV-fan uit M3C wordt zachtjes uitgejouwd. Hier in Breda zijn ze voor hun eigen NAC.

Ans juicht mee. Al is haar liefde enigszins bekoeld sinds de club ronddoelt in de Keukenkampioen-divisie. Ze spreekt elke lettergreep nadrukkelijk uit, om te onderstrepen hoe lullig het klinkt: ‘Keu-ken-kam-pi-oen. Jongens, dat is toch niks.’

De Nassau-leerlingen zitten opvallend vaak op hockey. Dat heeft wellicht te maken met hun ‘Breda-Zuid-gehalte’, zoals een andere docent dat noemt. Aardig wat scholieren wonen in de welgestelde wijk het Ginneken of ‘dat dure’ Teteringen. Daar heeft Ans – die dagelijks voor de lol rondstruint op woningwebsite Funda – nog nooit een huis onder de drie ton gezien.

Af en toe haalt iemand het in zijn hoofd om door haar heen te kletsen. Waag het niet, zeggen vuurspuwende ogen. In lokaal 212 geldt een aantal harde regels en een daarvan is: Als ik praat, ben jij stil.

‘Begrepen?’

‘Ja.’

‘Ja, wie?’

‘Ja, mevrouw.’

Ans wijst direct op een andere ‘zerotolerance-regel’: geen telefoons. ‘Weg met dat ding. Behalve als ik zeg dat je ’m mag gebruiken.’

En voor wie het nog niet wist, deze docente verafschuwt kauwgom. ‘Lieve kinderen, dat vind ik zó smerig!’

Ze houdt haar hand voor haar ogen en zegt: ‘Je kunt het nu nog uitspugen zonder straf.’ In elke klas loopt een handjevol leerlingen vlug naar de prullenbak.

Zondaars zijn gewaarschuwd. De eerste keer komen ze er met een uitbrander vanaf.

Ans: ‘Daarna verplaats ik je richting het gat van de deur.’

Wie driemaal de fout in gaat, heeft het verbruid en vliegt eruit. Dat betekent: twee uur nablijven bij de superstrengge conciërge, meneer Matilda. Tenzij Ans een andere straf in petto heeft. ‘Dan kom je na schooltijd gezellig mijn boekenkast op alfabet zetten.’

Zoiets gebeurt hooguit drie keer per jaar, vertelt Ans naderhand. Ze lijkt streng, maar is vooral duidelijk.

‘Ik hou van je, maar met je gedrag ben ik klaar. Kappen!’ Dat zegt de docente vaak. ‘En het werkt.’ Ans’ leerlingen weten waar ze aan toe zijn. ‘Dan ben je al een heel eind.’

Het is pauze. Na drie lessen van elk 50 minuten is Ans eraan toe. Door de lerarenkamer trilt een sonoor stemgeluid. Meneer Matilda vertelt over de lekkage die via de woning van de burens ook zijn huiskamer heeft getroffen. Een docent wiskunde bungelt half uit een raam en richt zich resoluut tot een groepje jongeren. Ze zijn met scooters het schoolplein opgereden. ‘Wegwezen!’

Ans ploft naast haar collega Sabine, een moeder van drie kleine kinderen die honderduit vertelt over haar gebroken nachten.

Het mavo-team van De Nassau eet en drinkt vandaag gezond. De lange tafels staan vol bidons met water. Een spichtige vrouw haalt een aantal Tupperware-bakjes uit haar tas. Ze belegt een wrap met hummus, komkommer, tomaat en paprika. Een ander knabbelt aan een krentenbol.

Uit een plastic zakje pakt Ans een boterham met belegen kaas. Fronsend kijkt ze naar een collega die door zijn tomatensapje een scheut Tabasco doet.

Haar blik blijft hangen bij haar overbuurvrouw. Zij heeft een lunchpot bij zich, zo'n beker die bestaat uit twee gescheiden delen. Onderin zit yoghurt, bovenin muesli.

‘Vogelvoer’, vindt Ans.

Vol walging denkt ze terug aan die keer dat een collega haar een lepel Skyr liet proeven, een soort magere kwark uit IJsland. ‘Alsof ik een hap stopverf nam.’

De zon schijnt, maar bijna alle leraren blijven binnen. Ans vult een koffiemok met water uit haar Dopper. Na de pauze heeft ze een tussenuur en wordt er in kleiner comité verder gepraat. Over een leerling met kanker die wekelijks een chemokuur krijgt, maar via een robotcamera in de klas hopelijk toch de lessen kan volgen; een nieuwe stagiair die de eerste dag meteen te laat kwam en een fladderende jongen met PDD-NOS, die gekke bekken trekt zonder dat hij er erg in heeft. ‘Ik denk dat ik hem maar een beetje bij me in de buurt houd’, zegt Ans.

Haar docentenbestaan speelt zich vooral zittend af. In de auto op weg naar school, op de bureaustoel in haar lokaal, in de fauteuil van de docentenkamer. Maar als het moet, dan staat ze. Vlak voor het laatste uur begint, wurmt ze zich langs een meute jongens en meisjes. Het is druk in de mavo-gangen; een stuk drukker dan vroeger. De Nassau is de afgelopen jaren populairder geworden. De christelijke school telt in totaal 1750 leerlingen en daarvan zitten er zo'n 550 op de mavo.

Ans: ‘Toen ik hier kwam werken, zeiden ouders tegen elkaar: als je kind nergens anders heen kan, stuur het dan in godsnaam maar naar De Nassau.’ Tegenwoordig wordt er gevochten om een plekje. Na loting vallen tientallen nieuwe brugklassers buiten de boot.

De Nassau profileert zich als een moderne school met duidelijke regels. Niks 'vrijheid, blijheid'; de mavo-leerlingen mogen alleen het plein af als ze in het andere gebouw moeten zijn. Wie door de gangen draalt, wordt teruggestuurd naar de aula. Docenten laten zich netjes met 'u' aanspreken.

Voor kunst en cultuur is veel aandacht. Op de mavo zijn keuzevakken (minors) over mode, beeldhouwen, films, koken en 3D-printen. Alle derdeklassers gaan eind maart vijf dagen naar Rome.

Het paradepaardje zijn de tablets, die boeken grotendeels – en bij Nederlands dus volledig – vervangen. Het zijn blitse computers met touchscreens en een uitklapbaar toetsenbord; prachtige apparatuur met een schat aan mogelijkheden. Maar dan moet het zaakje wel werken.

Aan het eind van de schooldag doen de leerlingen van M3C hun tablets aan, om een eerste blik te werpen op de digitale lessen.

'Ik heb geen wifi.'

'Ik ook niet.'

'En jij?'

'Mijn tablet is leeg.'

'Waarom heb je hem thuis niet opgeladen?'

'Vergeten, mevrouw.'

'Daan, hoe gaat het bij jou?'

'Eh, er staat *scanning, repairing*.'

'Ik kom er niet in hoor.'

Na tien minuten is de helft van de klas ingelogd. De andere helft klungelt verder.

'Jongens, wat een gedoe!,' zegt Ans. Haar geduld is op.

'Kleppen dicht, weg met die tablets.' Ze leest nog een stukje voor.

Na afloop haalt Ans haar schouders op. Dat de techniek het liet afweten is vervelend, maar joh, het hoort er een beetje bij.

Leraren, leerlingen, computers – na de zomervakantie moet alles en iedereen warmdraaien. Al bij al was het een vermoeiende, maar geslaagde dag. Ans werd blij van de twinkelende ogen van Joep, de vriendelijke blik van Hazem en de verlegen glimlach van Lisa. ‘Wat zie jij er prachtig uit’, zei ze toen het meisje binnenkwam in een karnariegele trui. Of ze nou 6 zijn of 16, een complimentje van de juf, daar kikkert elke leerling van op.

Het schooljaar 2019/2020 is begonnen zoals zoveel eerdere schooljaren. Oké, met M3D (een groep vol schoffies en slechts twee meisjes) moet Ans vast een robbertje vechten voordat duidelijk is dat zij – en niemand anders – de baas is. Maar ze maakt zich geen zorgen. Zelfs in de lastigste klas zitten leuke kinderen. ‘Dat is nooit anders geweest.’

Na die nachtmerrie over rebellerende leerlingen spookte er een zeurderig stemmetje door haar achterhoofd: ‘Kan ik het nog?’ Aan het eind van de schooldag is ze daarvan verlost. En of ze het nog kan. Kom maar op!

Toch zit Ans iets dwars. Het is een lang verhaal, over haar gezondheid, managers, ouders, nakijkwerk en een heleboel andere onderwerpen. Vanmorgen vroeg, toen ze in haar Toyota Aygo naar De Nassau reed, zette ze Radio Veronica hard aan, neuriede mee met *Hotel California*, en nadat de Eagles waren uitgezongen vatte ze het terloops samen in vijf onheilspellende woorden: ‘Ik ben er klaar mee.’

Maar pas op. Er is geen leerling, collega, of leidinggevende die het weet. Dit is iets wat ze voorlopig voor zich houdt; het geheim van juf Ans.